

РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ З УРАХУВАННЯМ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ

Герасименко Д. Є.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

Провідне значення у формуванні дохідної частини бюджету відіграють податки. За роки незалежності в Україні податкова система зазнавала значних змін: від високого рівня податкових ставок і високого податкового навантаження до скорочення кількості податків та оптимізації пільг. Сьогодні податкова система України забезпечує близько 80% доходів бюджету. Оподаткування було й залишається основою наповнення державного бюджету, унаслідок чого податкова реформа в Україні набула статусу пріоритетної.

Водночас євроінтеграційний вибір України, необхідність підвищення темпів економічного зростання потребують подальшого реформування податкової системи з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

У податковій системі України переважають непрямі податки, що частково нівелює втрати бюджету внаслідок ухиляння від оподаткування. Наприклад, у країн з розвинутою ринковою економікою (США, Японії, Великобританії, Канаді) переважають прямі податки (зокрема, у США вони становлять 54,7%), у Франції – непрямі (56,6%), серед яких слід назвати податки на споживання, акцизи, внески підприємців у фонди соціального страхування. Німеччина та Італія мають більш урівноважену структуру податків (частка непрямих податків у Німеччині становить 45,2%, в Італії – 48,9%).

У зарубіжних країнах податкові системи також змінюються, хоча більш повільно, ніж в Україні. Так, останніми роками у світі основними змінами в оподаткуванні прибутку корпорацій стало зниження податкових ставок. Так, за останні десять років знижено ставки корпоративного податку в Бельгії (із 45% до 39%), Канаді (з 36% до 29%), Данії (з 50% до 34%), Франції (із 45% до 33%), Німеччині (з 56% до 45%), Японії (із 43% до 37%), Швеції (із 52% до 28%), США (із 45% до 39,6%). Водночас відбувався процес розширення податкових баз з цього податку. Його частка в структурі податкових надходжень в економічно розвинених країнах залишається стабільною на рівні 8-9% [1].

Основними заходами, що передбачені урядами країн ЄС під час економічної кризи, – це зниження податкового тиску на економіку цих країн. В Австрії, Франції, Німеччині, Греції, Швеції, Великобританії простежуються тенденції до зменшення навантаження по податку з доходів фізичних осіб для осіб з меншими доходами. У Греції вводяться додаткові податки на особисті доходи з високим рівнем. В Україні система оподаткування доходів фізичних осіб, на нашу думку, є недосконалою, що в т.ч. пов'язано з існуванням спрощеної системи оподаткування.

У країнах ЄС для зменшення навантаження на фізичних осіб в умовах кризи застосовували такі важелі:

- відстрочка платежів з податкових відрахувань із заробітної плати;
- введення податкових пільг для купівлі побутової техніки та меблів;
- пільги для працюючих батьків;
- додаткові податкові пільги в розмірі 400 євро для робітників і самозайнятих платників податків;
- звільнення від оподаткування платники податків у віці старше 65 років [1].

Стимулювання виведення бізнесу з «сірої зони» економіки та підвищення інвестиційної активності країни чи певного регіону не завжди є результативними, попри вдосконалення законодавства, про що свідчить аналіз останніх змін у Податковому кодексі України [2].

Реалізовано правила електронного платника податків на рівні ПКУ. Ця ініціатива надасть змогу платникам податків мати менше контактів з контролюючими органами, що знизить ризик корупції. Крім того, використання електронних кабінетів надасть змогу платникам податків витратити менше часу

й ресурсів для реалізації своїх прав і обов'язків, що приведе до спрощення податкового адміністрування.

Отже, в Україні створено податкову систему, яка дає змогу мобілізувати кошти в розпорядження держави, тобто податки виконують перш за все фіскальну функцію. Водночас для більш ефективного здійснення їхнього розподілу та перерозподілу на цілі економічного й соціального розвитку, підвищення регулятивної функції податкової системи необхідне подальше її вдосконалення з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. Проведений аналіз досвіду прогресивних моделей оподаткування, які використовуються в зарубіжних країнах, свідчить про те, що окремі їх елементи доцільно адаптувати в Україні для вдосконалення регулятивного характеру впливу на економіку.

Література:

1. Котіна Г., Степура М. Податкові важелі впливу на економіку в сучасних умовах: вітчизняний та світовий досвід. *Економіст*. 2010. № 5. С. 31-35.

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1797-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1797-19> (дата звернення: 20.03.2021).

3. Полторак А. С., Головка М. Й. Трансформація системи оподаткування майна в умовах фіскальної децентралізації в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2017. № 9 (195). С. 79–91.

***Науковий керівник –Полторак А. С.,
д-р екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв***